

Fakta om pandemier

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

I boken får vi lära oss om olika pandemier som har drabbat människor på vår jord. Hittills har digerdöden varit den värsta pandemin. År 2020 spred sig coronaviruset över världen. Vårt samhälle förändrades, bland annat genom att många människor blev sjuka och dog, olika förbud infördes och många människor blev av med sina arbeten.

LGR 11 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna. (SV åk 4–6)
- Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg. (SV åk 4–6)
- Att argumentera i olika samtalssituationer och beslutsprocesser. (SV åk 4–6)
- Teckning, måleri, tryck och tredimensionellt arbete. (BL åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.
- Undersöka och presentera olika ämnesområden med bilder.

LGRS 11 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Lässtrategier för att avkoda och förstå texter. (SV åk 4–6)
- Strategier för att skriva olika typer av texter, till exempel meddelanden. (SV åk 4–6)
- Kommunikation för olika syften. Lyssna, svara, fråga, berätta samt uttrycka önskemål och känslor. (SV åk 4–6)
- Teckning, måleri, modellering och konstruktion. (BL åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Läsa, förstå och reflektera över olika texter.
- Skriva texter för olika syften och mottagare.
- Tala och samtala i olika sammanhang.
- Skapa bilder med olika verktyg, tekniker och material.

ORD ATT FÖRKLARA

läkemedel

partiklar

immun

stanken

angrep

utbrott

statlig

myndighet

VÖL-SCHEMA

Låt eleverna använda sig av ett VÖL-schema under arbetet med boken. Inför läsningen ska de fylla i de två första spalterna. Först ska de skriva vad de redan vet om pandemier och sedan vad de önskar veta om pandemier.

När ni har läst boken och arbetat med den på olika sätt, avslutar ni med att fylla i den sista spalten om vad eleverna har lärt sig.

Vet	Önskar veta	Lärt mig

STAFETTEN

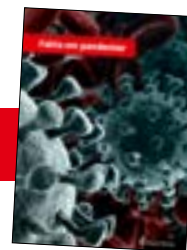
Stafetten är en kooperativ övning, där eleverna får träna att återge vad de har lärt sig.

Sätt upp stora ark på några ställen i klassrummet. Dela upp eleverna i smågrupper och placera ut dem vid arken. Elevernas uppgift blir att skriva vad de har lärt sig efter att ha läst boken.

Den som står först i ledet börjar med att skriva en sak hen lärt sig. Sedan lämnar hen över pennan till eleven bakom osv. Om en elev får pennan och inte kommer på något att skriva just då, lämnar hen vidare pennan till nästa person.

Känn själv efter hur lång tid som är lagom för övningen, men räkna med cirka 10–15 minuter.

När övningen är färdig får varje grupp presentera vad de skrivit.

TRÄNA BEGREPP

endemi	epidemi	pandemi
virus	bakterier	antibiotika
influenza	vaccin	immunförsvar
pest	narkolepsi	corona

Arbeta med begreppen genom olika övningar. Förslag:

- **Fråga, fråga, byt** – dela ut var sin lapp till eleverna. Låt dem mingla runt i klassrummet. När de träffar en kompis visar de sitt begrepp och låter kompiserna förklara det. Båda gör detta med sina begrepp innan de byter lappar med varandra och minglar vidare.
- **Med andra ord** – lägg lapparna upp och ner i en hög på bordet. En elev plockar upp en lapp och håller upp den i pannan. De andra eleverna ska sedan ge ledtrådar så att eleven som har lappen i pannan ska kunna lista ut begreppet.
- **Sortera/gruppera begreppen** – eleverna ska kunna motivera hur de har tänkt.
- **Förklara** begreppet med en mening./**Skriv** en faktamening med begreppet.
- **Skriv en faktatext** med begreppen som stödord.

TA STÄLLNING

Häng upp lappar i klassrummet där det står:

Håller med

Håller inte med

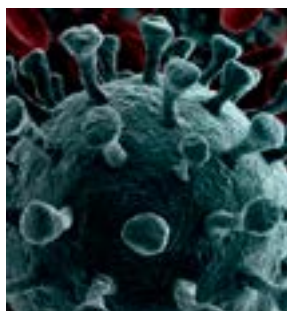
Jag vet inte

Nedan finns olika påståenden som eleverna ska ta ställning till. Läs ett påstående och låt sedan eleverna under tystnad gå och ställa sig vid den lapp som överensstämmer med deras åsikter. Eleverna ska vara beredda att motivera sina val.

Be några elever att motivera sina val. Kanske har någon en så bra motivering att hen lyckas få någon annan att byta åsikt.

Människor borde resa mindre för att förhindra pandemier.	Vaccin är bra.
Pandemier skrämmer mig.	Köttmarknaderna i Kina borde förbjudas.

TOLKA CORONA/COVID-19

Låt eleverna göra sina egna tolkningar av corona/covid-19 i form av konst. Titta på olika bilder för inspiration eller låt eleverna tolka fritt. Konsten kan vara i form av en ritning, målning eller en konstruktion.

FACIT LÄSFÖRSTÅELSE

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Vad är antibiotika?
Antibiotika är ett läkemedel som tar död på bakterier.
2. Vilken är den värsta pandemin hittills?
Den värsta pandemin hittills är digerdöden.
3. Vad var spanska sjukan?
Spanska sjukan var en influensa som angrep lungorna.
4. Coronaviruset som kom 2020 har ett särskilt namn. Vilket?
Det heter sars-cov-2.
5. Vilken statlig myndighet gav råd om hur man undviker smitta under corona-pandemin?
Folkhälsomyndigheten gav råd om hur man bäst undviker smitta.
6. I vilken världsdel finns viruset ebola?
Ebola finns i världsdelen Afrika.
7. Zika-viruset var särskilt farligt för en grupp människor, vilken grupp?
Zika-viruset var särskilt farligt för gravida eftersom viruset kunde skada barnet.
8. Från vilken stad spreds coronaviruset?
Det spreds från staden Wuhan som ligger i Kina.

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

9. Vad är en pandemi?
Pandemi kallas det när en sjukdom sprider sig snabbt över världen.
10. Hur hjälper vårt immunförsvar oss?
Immunförsvaret lagar skador och skyddar oss när vi får in bakterier eller virus i kroppen.
11. Förklara vad flockimmunitet är.
Vissa sjukdomar får man bara en gång och efter det blir man immun. Om många blir immuna sprids inte smittan vidare. De som inte blir immuna kan då slippa att smittas. Det kallas flockimmunitet.
12. Varför spreds pesten snabbt?
Pesten spreds från loppor till människor. Förr hade många fler det väldigt fattigt, smutsigt och trångt. Pesten kunde spridas snabbt i den miljön.
13. Hur drabbades en del människor av narkolepsi?
De drabbades av narkolepsi efter att de hade fått vaccin mot svininfluensan.
14. Varför skulle man hålla avstånd till varandra under corona-pandemin?
Man skulle hålla avstånd för att smittan spreds snabbare om människor var nära varandra.

15. Vad betyder *endemi*?

När en sjukdom förekommer och sprids hos en begränsad grupp människor eller i ett begränsat område kallas det endemi.

16. Varifrån kommer ofta virus?

Virus kommer ofta från djur. Först sprids viruset från vilda djur till tama djur. Sedan sprids smittan vidare när människan äter de tama djuren.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge egna svar.)

17. Varför blev många människor arbetslösa under corona-pandemin?

Eget svar.

18. Vilket råd från Folkhälsomyndigheten tycker du/tror du var svårast att följa under corona-pandemin? Varför?

Eget svar.

19. Skriv några tankar och känslor som du fick efter att ha läst boken.

Eget svar.

Analys

20. Varför har författaren valt att skriva denna bok, tror du?

Eget svar.

FÖRKLARINGAR OCH BEGREPP

1. Denna sjukdom fick vissa efter att de hade fått vaccin mot svininfluensa.	narkolepsi
2. Med detta läkemedel kan man bota många infektioner.	antibiotika
3. Detta arbetar i vår kropp för att skydda oss mot sjukdomar.	immunförsvaret
4. När en sjukdom sprider sig över större delen av världen.	pandemi
5. Ett läkemedel som skyddar mot en viss sjukdom.	vaccin
6. Denna sjukdom spreds från loppor till människor.	pesten
7. Under 2020 spreds detta virus över världen.	corona
8. När en sjukdom sprids i en begränsad grupp eller ett begränsat område.	endemi